

Baroni revov in železnice ob- toženi zarote proti rudarjem

Obtožnica je bila predložena senatnemu sodniku za meddržavno trgovino.

Washington, D. C. — Geo. W. Lewis, legislativni zastopnik za rudarsko organizacijo, je izročil senatnemu sodniku za meddržavno trgovino dokument, v katerem obtožuje Andrew Mellona, Pennsylvanisko železnico, New York Central železnico in druge železniške družbe ter premogovne podjetnike zarote.

Lewis zaključuje dokument s besedami, da so za sedanje kaotične razmere v premogovni industriji odgovorni železniški in premogovni podjetniki.

Lewis naglašava, da je bil tajnik Mellon ravnatelj Pittsburgh Coal kompanije, dokler ni vstopil v kabinet, njegov brat, ki je zdaj ravnatelj, je pa prelomil jacksonovsko pogodbo, ki sta jo podpisala dva ravnatelja te družbe. Druge premogovne družbe so posnemale Pittsburgh Coal kompanijo. Importirale so stavkajoče na stotine in tisoče. Zadnji jesen so pa izgnale iz kompanijskih hiš okoli 12,000 družin.

Lewis povdarja, da je dobro znano, da Pittsburgh Coal kompanija sodeluje s Hillman Coal & Coke kompanijo, Jones & Laughlin Steel kompanijo, Inland Steel kompanijo, Wheeling Steel kompanijo, Bethlehem Mining korporacijo in drugimi kompanijami, da se zavrže pogodba z rudarsko organizacijo.

Navedene so tudi izjave velikih premogovnih podjetnikov, ki pokazujejo, da so se zavezali tem velikim finančnim skupinam, da pretrgajo stike z rudarsko organizacijo, namestijo v premogovnikih stavkajoče, izženejo rudarje iz kompanijskih stanovanj in uslužbijo pobornike proti uničenju rudarjem.

BUTLEGARJI SE OČITNO NORČUJEJO IZ POLI- CIJE.

Trije "butlegarji" ubiti v enem dnevu. — Policija svedeča izjavlja, da že pokaže "butlegarjem."

Chicago, Ill. — Ubijanje "butlegarjev" v Chicagu in okolici Chicaga je prišlo tako v modo, da ne mine teden, da bi ne bila ubita dva ali trije. V sredo so pa ubili kar tri v enem dnevu. Joseph Faas in John Fullerja so našli ustreljena v cestnem jarku ob Orrovi cesti. Dvajset minut kasneje so našli ustreljenega tretjega "butlegarja" Joseph Casalandu, šest milj proč od Stegerjevi cesti. Dva "butlegarja" sta doma v Chicago Heights, eden pa v South Bendu, Ind.

James Devereux, načelnik okrajne policije, je še isti večer slovesno izjavil, da policisti z "butlegarji", kajti trije umori v enem dnevu so preveč.

Ljudstvo je postalo skeptično in ne verjame ničesar policijskim izjavam. Take izjave so bile napravljene že večkrat, umorov med "butlegarji" pa ni konec. V mestni okolici je bilo umorjenih že več kot tucat "butlegarjev", morilci pa še danes hodijo svobodno okoli, ako jih niso "butlegarji" že sami spravili na drugi svet.

Morgan financira državno banko v Mehiki.

Mexico City, 20. jan. — "Universal Grafico" poroča, da J. P. Morgan & Co. v New Yorku kupi za 40 milijonov pesov deležev mehiške državne banke. Banka ima 100 milijonov pesov kapitala. Mehikiški zakon določa, da 51 odstotkov deležev banke mora biti v rokah mehiške vlade.

Devel rudarjev komaj ušlo smrti

Njih tovariši so jih oteli gotove smrti po trdopolnem delu. — Dvanajst ur so bili ločeni od svojih tovarišev.

Hazleton, Pa. — V premogovniku Oneida št. 1, ki je lastnina Lehigh Valley Coal kompanije, so pet piki in lopate svojo monotonno pesem, ko je nepričakovano zagrmelo, kakor da se svet podira. Sedel in zrušil se je premogovni steber, s stopa doli sta se pa vsa premož in skalo. Trenotno je nastala tema na mestu nearece. In ko se je prah nekoliko polegel, je deset rudarjev, med njimi sedem mladih, spoznalo, da je njim pot odrezana iz premogovnika. Med njimi in njih tovariši je ležala velika groblja premoga in skalo, ki je segala do stopa. Pričeli so trkati na stene, a odgovora ni bilo. Šele po preteku nekaj ur so čuli trkanje. Prihajalo je od njih tovarišev, ki so z mrzlično hitrostjo kopali pot do njih. Vsaka minuta se jim je zdela večnost. Šele po dvanajstih urah so njih tovariši prodrli do njih in rešili vse. Na srečo ni bil nihče poškodovan.

Frank L. Smith iz- ključen iz senata

Zbornica mu je odvzela mandat z 61 glasovi proti 23 zaradi korupcije pri volitvah. Varnost čaka enaka usoda.

Washington, D. C. — Senatna zbornica je 19. t. m. izključila senatorja Franka L. Smitha iz Illinoisa in pristaše stare republikanske garde z 61 glasovi proti 23. Izključen je bil na podlagi obtožnice senatnega sodnika, ki je preiskal njegovo izvolitev in dognal, da je bil Smith izvoljen s pomočjo korupcije, ker je imel na razpolago kampanjski sklad \$458,782 in v ta sklad so največ prispevali podjetniki javnih naprav, predvsem magnat Insull v Chicagu. Odslek je smatral, da si je Smith takorekč kupil sedež v senatu. Tega mnenja je bila tudi večina zbornice, kar je pokazalo glasovanje.

Proti Smithu je glasovalo 39 demokratov in 21 takozvanih progresivnih republikancev ter farmer-laborit Shipstead, za Smitha je pa glasovalo 21 republikancev stare garde in dva demokrate.

Zdaj pride na vrsto senator Vare iz Pennsylvanije, ki je tudi obtožen volilne korupcije. Skoro gotovo bo tudi on izključen.

Springfield, Ill. — Governor Small je zagrozil, da on imenuje izključenega Smitha senatorjem ne glede na akcije senata. Governor ima pravico imenovati novega senatorja, kadar se med zasедanjem kongresa izprazni mesto. Stara garda v Illinoisu je zelo razočana vsled izključitve Smitha.

Arestacije komunistov v Turčiji.

Angora, 20. jan. — Turška policija je aretirala 37 madžarskih komunistov v Angori, ki so bili uposleni kot stavni delavci. Tukaj je mnogo ogrskih delavcev in med njimi so Turki odkrili tajno komunistično organizacijo.

Porodila četvorko.

Berlin, 20. jan. — 31-letna žena nekake pisarja je v četrtek večer porodila štiri deklice. Pred dvema letoma je bil "srečni" oče obdaren s trojčki. Sedem otrok v družini v dveh letih je lep rekord, na katerega sta zakonca lahko ponosna.

Federacija zbira silo za omejitve "indfunkšnov"

Prihodnji mesec se zbira zastopniki vseh unij v Washingtonu za naval na kongres.

Miami, Florida. — Eksekutiva Ameriške delavske federacije je sklicala konferenco vseh unij, ki tvorijo federacijo, za 7. februarja v Washingtonu v svrhu kampanje v kongresu za omejitve sodnijskih prepovedi proti stavkojočim delavcem. Vse unije so pozvane, da pošljejo delegate kakor na konvencijo. Predsednik Green pravi, da bo konferenca podobna izredni konvenciji.

Senator Norris je informiral Greena, da njegov senatni odsek, kateremu on predseduje, bo začel zasliševati prizadete stranke glede predloga za omejitve sodnijskih prepovedi 8. februarja. Unije morajo torej biti pripravljene do tega dne za kampanjo in pobiranje ugovorov s strani industrijskih magnatov, ki bodo silovito napadli predlog.

V senatu je več zakonikah osnov za odpravo protidelavskih "indfunkšnov," toda federaciji najbolj ugaja Shipsteadova, ker najbolj odgovarja željam unij.

Mehiška hierarhija pred kompromisom

Apel na Callesa znači, da ubežni mehiški škofje najbrž priznajo zakon in prakšinejo inter-dikt.

Mexico City, 20. jan. — Apel ubežnega mehiškega episkopata iz Združenih držav na Callesovo vlado za mir med cerkvijo in državo se tolmači v tukajšnjih uradnih krogih kot začetek kompromisnega poravnanja dviletne konflikta.

Neki višji uradnik je dejal, da poravnanje lahko pride, če cerkev pride odprto na dan, prizna svoj del krivde—doslej je metala vso krivdo na vlado—in se postavi na stališče iz septembra 1926, ko je škof Pasquale Diaz izjavil, da je konflikt končan. Da konflikt ni bil končan, je bil kriv papežev nuncij Caruana, ki je pregovoril nekatere mehiške škofje na svojo stran in zavrgel Diazov kompromis. Škof Diaz je bil takrat pripravljen priznati vladno naredbo registracije duhovnov.

Cerkev se ni treba izogibati priznanju krivde, če res želi mir," je rekel omenjeni vladni uradnik. "Cerkev ne more utajiti, da niso duhovniki vodili cele serije revolt. Urad glavnega štaba ima cel muzej cerkvenih zastav, regalij in kelihov uplenjenih katoliških vstašev v Jalisco. Imamo tudi majhne orgle, ki so služile vstašem pri mašah v taboru. Več katoliških duhovnov je bilo identificiranih s orožjem v rokah. Neki duhovjen je pojasnil svojo dvojno službo, duhovniško in vojaško, na sledeči slikoviti način: To (pokazal je na križ, ki mu je visel na prsih) je za sinove božje, ta pa (pokazal je na revolverju, ki mu je visel na pasu) je za sinove pekla."

SEDEM DELAVCEV UBITIH.

Panama City, Fla., 20. jan. — Sedem delavcev, ki so delali pri gradnji mosta čez Vzhodni zaliv, je bilo v četrtek ubitih, ko se je podri pod njimi oter, na katerem so stali. Teža lena in jekla, ki se je vsula nanje, jih je zbil na dno v vodo, ki je na tistem mestu 50 čevljev globoka. Val ti nearečni delavci so pred kratkem prišli iz Minnesote.

Hausner, ustreljen po svojem pastorku, umri.

Chicago. — Edward Hausner, 1249 S. Loomis St., katerega je obstrelil njegov pastorek pred par dnevi, ker je pretepal njegovo mater, je v četrtek umrl za rano od krogle v Bridewell bolnici.

HARMONIJA DE- MOKRATOV SLO- NI NA REAKCIJI

Niti ene napredne misli ni bilo slišati pri obidu na Jacksonov dan. — Nihče se ni zgodilo, kar bi govorilo, da so demokrate res demokrate.

Washington, D. C. — Jacksonov dan je prešel v zgodovino z obojem vred, ki ga je priredil narodni odbor demokratične stranke, ne da bi za sabo sputil kakšno sled o pravi demokraciji. Bilo je veliko govoranc, a slišati ni bilo ene napredne misli, ki bi mogla kaliti mir demokratskih in republikanških kapitalistov.

John W. Davis je bil vodja. Ubral je gladko srednjo pot med "mokrini" Ritchiejem in "suhaškim" McAdonjem. Prišlo je pismo od Al Smitha, o katerem se govori, da bo predsedniški kandidat demokratične stranke. Pismo je poslal George Lunn iz Schenectadyja, v katerem je Smith priporočal, da naj se uvažuje platforma demokratične stranke. Toda v pismu ni bilo platforme. Vstali so se govorniki drug za drugim, toda noben govornik ni omenil s besedo krivice, ki se gade delavcem.

Nihče ni črpal besede proti električnemu tratu, ki steza svoje kramplje po vodnih silah dežele, da monopolizira proizvajanje in oddajanje električne sile v deželi.

Nihče ni odlopal postopanja sodnikov napram stavkarjem v Pennsylvaniji in Ohiju. Nobeden ni omenil, da se v ustavi za jamčene pravice stavkojočih rudarjev v Coloradu teptajo in odrekajo. Ravnotako ni nihče protestiral, da je predsednik Coolidge za to, da se vladno trgovsko brodogrje proda privatnim interesom.

Samo od daleč se je malo približal današnjim vprašanjem v industriji Claude G. Bowers, ko je vprašal, kaj republikanci razumejo pod besedo "prospereiteta," ako je milijon delavcev brez dela, tri milijone jih pa dela s omejenim delavnim časom, in če je na tisoče farmerjev pogrnanih v bankrot, ker ne morejo plačati svojega vknjiženega dolga. Opašal je sedanjí sistem tako, da naj demokratska stranka proglaš svoj duševni bankrot, ako ne more najti vprašanja, pod katerim se vrže v volilni boj.

Govorjenega pa ni bilo nič o nacionalizaciji železnice in premogovnikov, o ustanovitvi eksportne korporacije, ki naj pomaga farmerjem, nič o stvareh, ki bi napravile delo bolj stalno za delavce v industriji, nič o zavarovanju proti boleznim, škodbam, starosti in brezposelnosti. Nihče ni protestiral proti sugestiji mornariškega tajnika, da se naj izda ena milijarda dolarjev za pojačanje mornarice.

Demokratski voditelji iz raznih držav so poslušali govornike, jim kimali in kadar so spregovorili, so rekli, da so v jeseni dobri izgledi za lov na službe.

Kaj naj delavstvo pričakuje od demokratične stranke? To, kar od republikanske. In to je nič.

Na Ogrskem je svoboda—ubiti "coprnico."

Budapešta, 20. jan. — Vrhovno sodišče je oprostil štiri moške, ki so nedavno ubili neko staro pod pretvezo, da je "čarovnica." Niže sodišče v Szegedinu je obsodilo linčarje radi umora, toda vrhovno sodišče je razsodilo, da je vera v čarovnice dopustna in zato obtoženo niso morile! Starca je bila obdožena, da je enemu izmed morilcev "naredila" bolezen, kakor so jo ubili s sekirami. Taka je civilizacija na Ogrskem.

Britski suknarski delavci pred znižanjem mezde

Podjetniki imajo v programu razkovanje organizacije v lokalne organizacije in znižanje mezde. — Delavci se pripravljajo za to podjetniško poteno.

London, Anglija. — Što tisoč organiziranih delavcev, ki delajo v suknarnah Yorkshira, opazuje svoje gospodarje, da pronajdejo, kaj podjetniki razumejo pod besedo industrijski mir. Ti britski podjetniki zdaj obdržujejo konferenco z delavskimi voditelji. Razgovorjajo se o problemih v industriji, medtem pa ni sklenjena pogodba, delavci dela brez nje in vsakeas lahko pride do boja.

Ben Turner, predsednik Narodne unije tekstilnih delavcev, se nahaja v Londonu. Tu pohaja konferenco za mir v industriji. Podjetniki so obvestili svoje delavce, da za gotove stroške v suknarski industriji ne bodo več obnovili pogodbe.

Podjetniki razumejo industrijski mir na ta način, da se sklenejo pogodbe s malimi lokalnimi ali distriktnimi unijsami. To je varok, da nimajo skupne seje, katerih se udeležujejo zastopniki podjetnikov in delavcev, nobenega uspeha. Podjetniki stremijo za tem, da delavce počeplijo v male strokovne organizacije, kakor izigravo delavce proti znižanju mezde in obširno kampanjo za organiziranje neorganiziranih delavcev.

So proti vsaki separadni pogodbi. Zahtevajo eno pogodbo za vso industrijo. Obenem apelirajo za pomoč na vse strokovno organizirano delavstvo.

To pomeni, da so napredni delavci proti lokalnim stavkam in so pri volji braniti dosedanje pridobitve.

Vse je "all right" v Havani

Intervencija v Nikaragvi ni intervencija, temveč "interpozicija."

Havana, Kuba, 20. jan. — Četrty dan panameriškega kongresa je bilo še vse mirno, pohleven in uljudno. Ameriška delegacija se hvali, da zastoj lače opozicijo med Latinci.

Mehiška delegacija, od katere so pričakovali, da bo vodila opozicijo, izjavlja v intervjujih, da ne bo storila nobenega koraka proti politiki Združenih držav napram Centralni Ameriki. Delegacija iz Nikagve, katero je imenoval predsednik Diaz, prijatelj vlade Združenih držav, je proti vsakemu takemu koraku. Celu bojevita Argentinja, iz katere je zadnje mesece prišlo največ protestov proti imperijalistični politiki v Washingtonu, molči.

Ameriška delegacija ne mara slišati besede "intervencija," kadar se govori o Nikaragvi. Neki Američan je pojasnil, da ameriška vojaška aktivnost v Nikaragvi ni nobena intervencija, temveč "interpozicija"—karkoli to pomeni.

REORGANIZACIJA SOCIAL- ISTIČNE STRANKE.

Predlagala se bo na zborovanju v mesecu aprilu, na katerem se postavijo kandidati.

New York, N. Y. — Morris Hillquit in Jas. Onal, ki sta se udeležila seje socialistične eksekutivne v Philadelphiji, naznanjata, da se bo na konvenciji, ki se bo obdrževala v mesecu aprilu v New Yorku, predlagala reorganizacija socialistične stranke, da se prilagodi "ameriškim političnim izkušnjam in praksi." Na konvenciji v aprilu bodo imenovani tudi kandidati.

ŽELEZNIČARJEM SE ŠELE ZDAJ ODPIRAJO OČI

Watson-Parkerjev železniški zakon ni prinesel boljšega spoznanja. — Železniške družbe se ne brigajo dosti, kaj je napisano v postavi. — Številni sporovi se zvičuje in ne znižuje.

Chicago, Ill. — V tukajšnjem mestu so se zbrali zastopniki devetdeset železniških organizacij, da proučijo uspehe, ki jih je prinesel Watson-Parkerjev železniški zakon, o katerem so pripovedovali, preden je bil sprejet, da se bodo sporna vprašanja med železničarji in železniškimi družbami reševala na prijateljski način.

Noben izmed predsednikov železniških organizacij ni vzel uspehov, ki jih imajo železničarji od njega. Zakon ni prav nič poboljšal nekaterih železniških družb. Trde in olabne so napram železniškim uslužbencem, kot so bile, ko ni bilo te postave.

Nekatere železnice namenoma krájajo tretjo točko druge sekcije te postave. Ta točka garantira železničarjem pravico do organizacije in da izvolijo sami svoje zastopnike.

Chicago & Alton železniška družba še vedno odtrguje mesečne prispevke uslužbenem za svojo kompanijsko unijo. Delavci, ki delajo v delavnicah te železnice, so organizirani v pravih delavskih organizacijah. Devetdeset odstotkov teh delavcev je članov raznih unij, ki so pridružene Ameriški delavski federaciji, ampak kompanija zavrne vseeno od njih, da plačuje družbe prispevke za kompanijsko unijo.

Missouri Pacific železniška družba je odvolila eden in tri deset strojnikov, ker so bili člani Mednarodnega društva strojnikov.

Železniške družbe ne marajo tudi priznati okrajnih odborov uslužbenecov za izravnavo sporov, ki nastanejo med njimi in uslužbenci. Z drugimi besedami povedano, pomeni, da železniške družbe tako razlagajo zakon, kot njim koristi.

Železničarji se najbrž zopet zatečejo h kongresu, ko bodo dognane napake tega zakona, ki jih znajo železniške družbe dobro izrabiti zase.

GROB UNTANOVITELJA MORMONSKÉ VERSE SEKTE ODKRIT.

Joseph Smith in njegov brat sta bila ubita l. 1844.

Nauvoo, Ill., 20. jan. — Grob Joseph Smitha, ustanovitelja mormonske verske sekte, in njegovega brata Hyroma, je bil v četrtek odkrit v tem mestu, ki je bila nekdanja prva trdnjava mormonizma. Grob je odkril W. O. Hand, inženir, s pomočjo lokalnih članov te verske sekte.

Joseph Smith in njegov brat sta bila ubita v zaporu, v katerem sta bila pripeljana pod obtožbo zarote v zvezi z razdejanjem poslopja lista "The Nauvoo Expositor," ki je prinašal razkritja o poligamiji mormoncev.

V mormonskih verskih krogih se brata smatrata za mučenika. Odkritje bo končalo ubijanje in preklavajanje o zgubljenih grobovih, ki je bilo v teh krogih na površju od l. 1844, ko sta bila brata ustreljena. Od krogle preluknjana lobanja in druge evidence, ki so poznane članom te verske sekte, potrjujejo identifikacijo Josepha in Hyroma Smitha.

POROČILO O NAKAZANI BOLNIŠKI PODPORI

Sovjeti potrjujejo izgon Trockistov

Uradno poročilo iz Moskve se glasi, da je bilo zasukrat izgnanih 30 voditeljev.

Moskva, 20. jan. — Oficijska sovjetska častnikarska agencija Tass je včeraj prvič poročala o izgonu voditeljev Trockijeve opozicije—kar so listi v inostranstvu poročali že pred enim tednom. Kot glavni varok izгона je naveden "poskus opozicije, da pride v dotiko z moskovskimi predstavniki inozemske buržoazije."

Uradno sovjetsko poročilo se glasi:

"Takoj po kongresu vsesrške komunistične stranke, na katerem je opozicija temeljito poročala, so vodje opozicije poskušali organizirati podzemno kampanjo za protisovjetsko ofenzivo. V ta namen so vodje opozicije skušali priti v dotiko s predstavniki inozemske buržoazije, ki se nahajajo v Moskvi. Potom listih so trockisti začeli pošiljati v inostranstvo svoje zlobne, lažne informacije."

Poročilo se nadaljuje, da je vlada poslala 30 vodilnih trockistov v razne kraje dežele v "pokoju," ker so odrekli ponudene službe v odnošnih krajih. Občajne izgonne določbe so bile v tem slučaju suspendirane. Trockisti so smeli vsi svoje družine s seboj in dobivajo od vlade "pokojsnino," kar ne velja za navadne izgonce.

Trockij je odpotoval 16. januarja s vlakom v Tskant, odkoder pojde s vozom in kamelo preko gorovja Alatau v Vjarnji, daleč Alma-Ata, ki je mesto v Turkestanu severno od jezera Issikul. Trockij je bila ponudena direkcija ribnikov v malem mestu province Astrakan, pa je odklonil službo. Trockij je vzel s seboj svojo ženo, dve obliki, dva para škornjev in tri pare spodnje oblike. Prejel je 22 rubljev mesečne "pokojsnine."

Druga vest, ki ni oficijelna, se glasi, da sta se Gregor Zinovjev in Lev Kamenjev skesala in nameravata obrniti hrbet Trockiju. Zdaj pišeta brošuro, v kateri bosta "razkrinkala" Trockija. S tem upata priti nanaj v stranko. Moskovski komunisti komentirajo to vest s pomolovanjem, češ da je to še tretjič, kar sta Zinovjev in Kamenjev nastopila v vlogi Judeša Iskarijota.

(Zinovjev je bil predsednik sovjeta v Leningradu in predsednik izvrševalnega odbora tretje internacionale, dočim je bil Kamenjev sovjetski poslanik v Italiji.)

BUTLEGARSKA BITKA.

V bitki je bil eden ubit, dva pa sta bila teško ranjena.

St. Louis, Mo., 20. jan. — V bitki tekmojočih butlegarjev v stanovanju Charles Spicuzza, ki se je vršila v četrtek zvečer, je bil en butlegar ubit, dva pa sta bila teško ranjena in bosta najbrž podlegla ranam. V bitki so rabili avtomatske revolverje. Vojni, ki se vrši med tekmojočimi butlegarskimi sindikati v St. Louisu, je bilo ubitih od novega leta do danes že 14 oseb.

Ukor ni upognil Hefflina.

Washington, D. C. — Demokratični senatorji so v četrtek imeli konferenco, na kateri so izrekli zaupnico svojemu voditelju v zbornici Robinsonu in dali ukor Hefflinu, ki je dan poprej kritiziral Robinsona v svojem govoru proti katoliški cerkvi. En sam senator—Trammell iz Floride—je glasoval proti ukoru. Hefflin je kasneje izjavil v zbornici, da je bil ukor sprejet pod pritiskom katoličanov, toda njemu ne zaveže jezik in on bo še nadalje kritiziral katoliško mašino v Ameriki.

OPAZOVANJA

Ivan Mohor

Kadar se kavsajo med seboj

Kadar se kavsajo med seboj "bratje v Kristu," imamo mi piknik. Vseh 1900 let, odkar je bil "svet odrešen," se krščanski bratje vlečejo za lase, izbijajo drug drugemu zobe in pošiljajo drug drugega v peklo. Namesto "enega hleva in enega pastirja," ki je bil napovedan, je še vedno kakih sto hlevov in pol milijona pastirjev.

Ti pastirji duš si navadno pokajo resnico v obraz, kadar drug drugemu očita lumparije, večkrat se pa tudi lažejo, kajti "sveti" namen posvečujo sredstva pri vseh krščanskih barvalništvih. Kadar vpi pravijo, da imajo prav, se gotovo vsi lažejo.

Senator Tom Hefflin, navdušen demokrat in navdušeni kukluksarski član iz Alabama—lepe krščanske dežele, kjer se sveta vera in morala vtpa ljudem z bičem v kožo—sicer ni sam pastir, zato pa pastirje v metodističnem prizidku velike protestantske šole. Hefflin je kukluksarski milijonar v senatu, kjer kaka senatorjem časa s tem, da vsak čas bere žveplene levite katoliških bigotom. Nekoliko jim pove resnice, nekoliko pa absurdnosti—kakor je že navada pri vseh bigotih.

Pred par dnevi je Hefflin dejal, da je Hefflin dobil ponarejene mehiške dokumente od mehiške katoliške mašine v Združenih državah. Dokaz za to se ni, ali nič čudnega ne bi bilo, ako bi Hefflin povedal resnico. Da Hefflin dela šatažo klerikalizmu, ni treba Hefflina, da bi nam to povedal. Najboljši dokaz je Hefflinovo časopisje, ki ga je senator Norris nazval gnojno jamo ameriškega žurnalizma.

Naj bo kakor hoče, kar se tiče Hefflinovega gnoja, svobodno-miselni socialisti se le smejemo, kadar čitamo, kako Hefflin harangira proti katoliški cerkvi. Smejemo se, ker vemo, da je Hefflin velik hipokrit in bigot, nič bolj od katoliških bigotov. Hefflin, kukluksarski metodist, se krepa s katoličani radi "papižma" in korita v hlevu ameriškega kristjanstva; krepa se radi razlike med "tralala" in "hop-saaa." Kdo se ne bi smejal?

Hefflin rolni nad Smithom in Smith rolni nad Hefflinom—oba pa sta demokrata, oba podpirata kapitalistični sistem in oba prisegata na istega judovskega Jehovo in legendarnega Krista. Kdo se ne bi smejal?

On with the dance!

IZNAJDBA JEKLARSKEGA KONVERTERJA.

Od pamtveka se je jeklo napravljalo v takozvanih odprtih ognjiščih (open hearth). To so velike odgrte topilnice napravljene od ognjevarnega materiala, v katerih razgrevajo železno rudo in koks ali oglje, dokler se vse ne stopi. Na to delavci z dolgimi drogi mešajo stopljeno kovino, dokler ni zmes povsod enaka. V primeri z modernim načinom izdelovanja jekla je ta proces bil jako počasen. Velik napredek je bil storjen, ko je Alexander L. Holley dne 26. januarja 1869 dobil patent za takozvani "konverter." To je velik metalni kotel, ki se lahko nagiblje, tako da se stopljena kovina prelije iz odprtine na vrhu.

Konverter je omogočil ceno izdelovanja jekla v velikih količinah. Omogočil je tudi rabo starega železa za izdelovanje jekla, dočim je stara metoda zahtevala rabo le čiste rude. Jeklo iz konverterja se je iskazalo primernim za tračne in stavbene vrvice. Stari način pa je bil primeren za izdelovanje finnejšega jekla.

Izum konverterja je imel velik vpliv na razvoj jeklarstva in industrije, železnice in ladjedelstva. Dandanes Združene države proizvajajo več jekla kot katerikoli druga država na svetu. Za njo prihajajo po redu Nemčija, Anglija, Francija in Belgija.

Holleyova iznajdba in kasnejša iznajdba Bessemerja sta omogočili današnji veliki razmah jeklarstva in industrije. Brez njih si ne moremo predstaviti današnji razvoj civilizacije in svetbenstva.—F.L.S.

Božić, Paul Skender, Anton Kafner in Matt Lisac. Po \$2: Andy Gram, Valentin Bohich, Joseph Simončič, Jernej Skrljan, Joseph Klarich, Jos. Briski, Jacob Rocki in Josip Stinač. Mike Marincič \$3, Matt Stinač \$5, Jos. Gram \$1.50, Anthony J. Polk \$6c in Louis Polk \$6c.

Navedeno vsoto sem prejel jaz in sem jo tudi razdelil med rudarje, ki so bili najpotrebnejši. Iskrena hvala vsem darovalcem. Apelliram pa na ostale rojake, da posnemajo darovalce, ter da vsak po svojih močeh darujejo. Boda je med stavkujočimi rudarji še vedno volja. Pomagajte nam obdržati našo rudarsko organizacijo. Ako to izgubimo, se bo gotovo poznalo tudi med ostalimi delavci, četudi niso organizirani. Torej strmino se skupaj in zmaga bo naša!

Bratski pozdravi! — Frank Laurich.

V pomoč štrajkujočim premo-garjem.

Johnstown, Pa.—V soboto dne 14. t. m., sem se nahajal v mali družbi pri sobr. Jos. Luzarju na Bon Airju. Med drugim se je naš govor nanašal tudi na štrajkujoče rudarje, ki so valed dolgega štrajka do akrajnosti izčrpani. Pojasnjeval sem kot očividec njih bedo in trpljenje. Zlasti trpe največ njih otroci, ki nimajo hrane ne obleke in v premo-njnih krajih niti kuriva.

Sobr. Ivan Kušar je s solzni-mi očmi sledil pojasnjevanju, aegaj je v žep ter potegnil iz njega petak, ga zopet umaknil s pripombo: "Ne, to je premalo." In dal je \$20, češ, to bo bolj od-govarjalo. Ker mi je dobro znan kot priden delavec, ki ima sam veliko družino, namreč 6 otrok, ki so še vsi samo od njega od-visni, sem mu pripomnil, da bi bil tolik dar nekoliko za njega preveč. Pač pa naj se v naseb-bini izvoli odbor za pobiranje prispevkov v ta namen, kar se bo tudi skorogotovo zgodilo.

Vendar je John vstrajal in prosil, da naj ta njegov dar poš-ljem na gl. stan SNPJ s pripom-bom, da bi rad dal še več, ako bi zmogel. Rad ustrezam tej nje-govi želji in prilagam ček za \$20, katerega blagovolite oddati br.-predsedniku SNPJ, Vinc. Cain-karju, da bo v pomoč družinam, ki so brez sredstev.

V imenu štrajkujočih Johnu Kušarju: iskrena hvala! — A. Vičrih.

Veselite v pomoč stavkarjem.

White Valley, Pa.—Tukajš-nja slovenska podporná društva št. 232 SNPJ, št. 116 JSKJ in št. 142 SSPZ so se dogovorila, da prirede skupno veselico v po-moč stavkujočim rudarjem in članom navedenih organizacij dne 28. januarja v Slovenski dvorani na White Valleyju. Pri-četek ob 6. zvečer. Čisti dobi-ček bo poslan na glavne urade omenjenih treh organizacij v treh enakomernih delih.

Ker je čas zelo kratek in pa ker nimajo vsa društva v tem času svojih sej, jih radi tega ni bilo mogoče uradno povabiti. Za-to pa vabimo vsa sosedna društva in ostale jugoslovanske ro-jake in rojakinje iz Exports, Delmonta, Slickville ter Pleas-ant Valleyja, da se te veselice čim v večjem številu udeleže.

Sobratje in delavci, nikakor ne smemo dopustiti, da bi bili člani naših podpornih organiza-cij primorani pustiti jih radi te-ga, če ne morejo plačevati svojih asamentov. Poleg tega pa je naša dolžnost, da jim poma-gamo, da izvajajo zmago nad nikdar sitimi podjetniki premo-ga. To ni samo njih boj, tem-več je tudi naš vseh. Njih zma-ga pa bo tudi naša zmaga.

Udeležite se veselice! — J. B. za društvo št. 232 SNPJ.

Pomoč stavkarjem.

Kraya, Pa.—Podpisana sva nabirala za stavkujoče rudarje v nasebini. Darovali so:

Društvo št. 374 GNPJ \$25. Po \$1: Jos. Lukáč, Johan Lubelich, Lojz Stierle, Jos. Zalar in Matija Rus. Po \$6c: Toni Hrihar, Alek Demar, Jo-han Zakrajšek, Frank Božić, Anton Mrak, Andrej Milavec, Tomi Ueman in Frank Naglič. Toni Tavčelj 40c, Martin Bervar \$6c. Po \$5c: Daniel Olabien, Jos. Zakrajšek, Frank Je-roviček, Frank Jernejčič, Frank Ko-čevar, L. Baydek, Al. Zabrte, Majk Bush, Fr. Strel in Jos. Kralj. — Skupaj \$27.41.

Frank Naglič in Andrej Mi-lavec, nabirala.

VESTI IZ NASELIN

Klic na pomoč rudarjem.

Hackett, Pa.—Nikakine spre-membe ni za naš premo-garje v novim letom, dasi smo že 10 me-secev na stavki. Borimo se za obstoj naše organizacije, ki jo hočejo baroni premoga uničiti. Če stvar do dobra pregledamo, tedaj mramo priznati, da smo še vedno tam, kjer smo bili pred desetimi meseci. Le ta resnica je, da smo sedaj še bolj izčrpani, skoro bi rekli do kraja. Nikak-snih sredstev nimamo, da bi se za silo preživeli ter da bi se na-prej bojevali za naše pravice.

Dne 15. januarja je bila tu-kaj sklicana seja, katere se je udeležilo veliko ljudstva. Izvo-ljen je bil odbor za pomoč stav-karjem. Nam pač ne kaže dru-gega, kot obrniti se na umilje-na sra naših rojakov po širni Ameriki, kateri so tako srčni, da še delajo in zaslužijo, četudi morda ne veliko. Apelliramo na-nje, da nam prikačijo na po-moč, kar naš poraz pomeni tudi poraz sanje, to je, za vse delav-stvo Amerike.

Na vsa članstvo naših podpor-nih organizacij ter ostale rojake apelliramo, da prispevajo v pomoč stavkujočim rudarjem vsak po svojih močeh. Prispe-vajte s denarjem ali obleko ali pa s jestvinami. Veak in naj-manjši dar bo dobrodošel. Vse pošiljavitelje blagovila pošliti na naslov pomožnega odbora:

Frank Pernalech, Matt Per-nalech in Frank Zrimsek, Finleyville, Pa., Box 56.

Apel na dobra srca.

Marionville, Pa.—Stavka v tem kraju se še vedno nadaljuje in nikdo ne ve, kdaj bo končala. Bršvarnih kosov kar mrzeli naokrog, v časih pa poskušajo s svojimi krepelci, če imajo stavkarji kaj trde glave. A vse to nas ne oplaki, ker mi stav-karji vemo, da je bolje doma se-deti in stradati, kot pa pod se-danjimi razmerami delati in od gladi umreti.

Kolikor je meni znano, ni tu nobenega Slovence, da bi stav-kovali. Skoro vsi tukajšnji Slovenci spadamo pod okrilje Slovenske narodne podporne jed-note. Lahko smo ponosni na takšno organizacijo. Ako bi UMW tako skrbela za svoje člane kot skrbí SNPJ, tedaj bi bilo rudarske stavke že zdavnaj konec.

Naše društvo št. 248 SNPJ se-lepo zahvali za vse, kar je jed-nota še dobrega storila v času te stavke. Naše društvo tudi priporoča, da se vse prispevke pošilja na predsednika jednote, ker on je gotovo najbolje pou-čen, kje je beda največja. Po-leg tega pa smo sigurni, da bo-de prišli vsi prispevki v roko stavkarjem, v katerih imenu so bili nabrani.

Bratje delavci, kateri niste prizadeti vsled stavke, prosimo vas, pomagajte nam rudarjem v tem boju. Ako podleteste mi, pride tudi vrsta na vas. Maral-kateri izmed vas ne ve, kaj vse morajo rudarji pretrpeti v tej stavki. Otroci so lačni in bosi in v več krajih še v šolo ne mo-rejo, ker nimajo obleke. Zato-raj še enkrat apelliram na zaved-ne delavce: Pomagajte nam v tem boju, ker naša zmaga je va-ša zmaga, naš poraz pa poraz nas vseh delavcev v Ameriki!

Pozdrav vsem zavednim de-lavcem! — James Widmar, član društva št. 248.

Stavka v zapadni Penni.

Coverdale, Pa.—Ko to pišem, se premogarska stavka vleče na-prej v leto 1928 in še nobenega znamenja ni, kdaj je bo konec. Nasebina Coverdale je znana kot boljše, kjer se bje bo med United Mine Workers unijo in Pittsburgh Terminal Coal kor-poracijo. To omenjam le zato, ker bližnji premo-garji, ki jih lastuje Pittsburgh Coal kom-pa-nija, so obratovali pod odprto de-lavnico že od jeseni leta 1925. Ker pa takrat ni bilo nobenega odpora od strani organiziranega delavstva, se je boj pričel šele 1. aprila leta 1927.

Premogovnik Coverdale je eden največjih, kar jih lastuje Pittsburgh Terminal korporaci-ja. Zato pa je kompanija naj-prej poskušala svojo srečo pri tem rovu s tem, da je skušala zlomiti stavko. Izvojevala je

zloglasno sodnijsko prepoved, katero je izdal njihov zvezni sod-nik Shoemaker iz Pittsburgha, Pa.

Svoječasno je v tem premo-govniku delalo od sedem do de-vestato ljudi, med katerimi je bi-lo lepo število članov SNPJ od tu in iz bližnjih nasebin. Slo-venci smo se šele takorekoc pri-čeli tukaj ustanovljati, namreč nekaj nas je, ki lastujemo svo-je domove. Društvo št. 427 SNPJ je že štelo nad 150 članov v odralem oddelku in lepo šte-vilo otrok v mladinskem oddel-ku. Imeli smo lepe ure v bo-dočnost, ali stavka nam je pre-krizala vse naše račune vsaj za nekaj časa.

Kakor drugod, amo tudi tu-kaj premogariji po tolikih mese-cih stavke in neprestanega boja izčrpani. Za uspešno nadalje-vanje tega boja, ki je obenem tudi naš boj, rabimo od vas pod-pore v vseh oblikah. Ako bi in-gubijeli naš boj, tedaj bo prav-gotovo potisnjeno nazaj vse de-lavstvo za več desetletij; obču-tili bomo vsi to izgubo, če smo organizirani ali ne.

Na tem mestu se moram za-hvaliti vsem, ki ste nam že kaj pomagali, posebno pa še klieve-landskim rojakom in njih po-moščnemu odboru za posloho. Nadalje bratu Antonu Wozelju in pa J. Filau iz Dicksona, Pa., za posloho vsoto in obleko. To-rej lepa hvala vsem darovalcem, ki so s tem olajšali gorje trpe-lih stavkarjev in njih družin.

Za društvo št. 427 — Louis Geršič, predsednik, Library, Pa.

Poročila in zahvala.

South Fork, Pa.—Članstvo društva št. 345 SNPJ se zahva-ljuje bratu Vinc. Cainkarju in članstvu SNPJ v obče za veliko-dušni dar \$100, katere vsoto smo prejeli kot v podporo članom ozi-roma stavkujočim premo-garjem. Prejmite vsi skupaj našo iskren-o zahvalo. Podpora je bila v resnici potrebna sedaj po devet-mesečni stavki. Ravno tako pa so še sedaj potrebni stavkarji nadaljne podpore, kajti prav se-daj se bje boj med kapitalisti in delavci kot se še nikdar pre-je ni v teh krajih.

Pravkar je tukajšnja premo-govna družba Stineman Coal & Coke Co. obvestila 30 družin pla-meno, da se morajo izseliti iz kompanijskih hiš do 9. februar-ja. V tem je prizadetih tudi ne-kaj naših članov. Podpora je nujno potrebna, bodaj v denarju ali v obleki, kajti tu na central-nem premogovnem polju Penne izgleda, kot da nihče ne ve za nas v tej borbi. Nekaj smo si seveda tudi sami krivi, ker v pittsburghskem distriktu imajo različne pomožne odbore in tam dobe različna darila prizadeti. Ravno tako dobe nasebine v bli-žini Pittsburgha podporo, ker v Pittsburghu imajo vsaki teden takozvani "Bundle day." Mi tu-kaj pa nimamo takšne prilike. Največje mesto v naši bližini je Johnstown, Pa., katero pa kon-trolira Bethlehem Steel kor-poracija. Torej gorje onemu, ki bi se držnil kaj darovati stav-karjem v večji obliki! Pomnil bi za več časa.

Premogariji stavkarji se na-hajajo v veliki stiski. Podpore so potrebni. Svojo fronto drže kot levi. Tukaj v bližini na Por-tagu, Pa., imajo po več milj dol-ga piketno vrsto vsako jutro in zvečer. Imajo od 600 do 800 stavkarjev na piketu, ki so po 60 čevljev eden od drugega. Po po-ročilih unjajskih uradnikov je premogarska fronta sedaj bolj trdna kot kdaj prej v času 9-mesečne stavke. Splošna situa-cija stavke pa tudi izgleda bolj-še kot prej.

V imenu društva št. 345 SNPJ se še enkrat najpričneje za-hvaljujem članstvu jednote za pomoč v tem kritičnem času. Pozdravi! — Jacob Rupert, taj-nik.

V svarilo rojakom.

Benolt, Wla.—Dne 9. oktobra l. l. se je tukaj pojavil nekakšen agent, ki je prodajal površnike ter moške obleke. Veak naroč-nik pa je moral še naprej nekaj denarja dati. Tako je ta ptiček nabral okrog \$70. Dejal je, da naročeno prinese čez de-set dni. Dosadaj pa ga še ni, ker so se njegovi dnevi menda zelo podaljšali. Izdal se je za Jožeta Kovca. Visok je približ-no 5 čevljev in 9 inčev. Posta-

ve je suhe in oči je imel nekam zabreklo krvave. Pogledoval je postrani, a govoril pa je zelo pri-liznjeno, da si pač nihče ni mi-slil, da je on takšen "spekulant."

Rekel je, da ima v Chicagu dve hiši ter da je rojak Steve Stonič v Chisholmu, Minn., nje-gov stric. On da "dela" v teh krajih že nad 18 let ter da pozna zelo veliko rojakov. Prišel je baje iz Ironwooda, Mich., kjer je tudi veliko rojakov opeharil. Meni se dozdnev, da ta rojak to "dela" že delj časa. Zato pa svarim rojake, da naj se pazijo in naj nikar ne nasedajo takim ptičkom. Prosim rojake, če kdo kaj ve o njem, da to objavi, da se bodo drugi znali boljše rav-nati.

Tukaj nas je mala farinarska nasebina in napredujemo po svojih močeh pomalem. Imamo tudi društvo "Farinarska sloga" št. 500 SNPJ, ki šteje okrog 50 članov v obeh oddelkih. Tu ima-mo tudi svojo moderno mlekar-njo, v katero se zatekam, kadar nam je treba kaj okroglega. Mo-je mnenje je, da bi se naši roj-ki bolj zanimali za farme, ker na farmah se vsaj pridela dovolj živeža in nimamo nobenega basa za seboj. Vse izgleda, da bo šlo vedno alabe v premo-garjih. Tudi jaz sem svojetano kopal premog v starem kraju nad de-lavci ter nato več let v lowi. Sedaj sem že 10 let na farmi. Res je bilo sprva težavno, ker sem prišel na neobdelano zem-ljo, toda sedaj pa je vse druga-če, da se laglje diha.

Pozdravim vse člane jednote in čitatelje lista! — Steve Raz-potnik.

(Opomba:—Ali niste čitali o ptičku, ki so ga zaprli v Clintonu, Indiana. Obrnite se na bra-ta Franka Bregarja, Box 291, Clinton, Ind., ki vam bo dal po-drobne informacije.)

Prošnja in zahvala.

Primrose, Pa.—V prvi vrsti se moram zahvaliti za podporo, ki jo je naše društvo št. 281 SNPJ prejelo od brata Johna Terčelja iz Strabana, Pa. Pre-jeli smo vsoto \$20, katere bo-mo razdelili med člane.

Dosadaj še nimajo prosili, ali sila kola lomi in tako smo tudi mi prisiljeni prositi rojake za pomoč. Tukaj nas je veliko Slo-vencev, ki nismo dobili niti cen-ta podpore od našega unjajkega lokala. Če človek vpraša za pod-poro, pa odgovore, da nismo po-trebni, ker imamo hiše. Če pa gremo na banko za posojilo na hišo, pa spet vprašajo, koliko smo dolžni na hiši. Povedati je seveda treba po pravici. Zopet odgovor: "Ne moremo pomaga-ti; so slabi časi." Dela pa tudi ni mogoče dobiti.

Kaj nam je storiti? Obrniti se moramo na dobra srca naših rojakov za podporo. Sploh pa ne vem kaj bomo počeli, ako stavke kmalu ne bo konec. Kdor je imel kakšne prihranke, so mu že davno polli, kdor pa jih ni imel, je pa v večji revščini. Zatorej rojaki, kjerkoli zbirate mlodare, spomnite se tudi na svoje sobrate v Primrose, Pa. Vse bomo z veseljem sprejeli in pravilno razdelili. V slučaju, da se pri nas izboljšajo razmere in pa v slučaju, da ste kje drugje vrteni na cesto, vam bomo dra-ga volje povrnili.

V tej okolici je veliko stavko-kazov. Slovenci so trije, katě-rih pa ne bom imenoval z imeni, saj so itak že izključeni iz jed-note. Od umazanega dela pa jih pravgotovo nihče ne ustavi kot menda smrt.

Pozdrav zavednemu delavstvu in članstvu jednote! — Fortunat Maček, Box 70, Primrose, Pa.

Zahvala in apel.

Burgettstown, Pa.—V imenu vseh Slovencev v Burgettstownu se zahvaljujem rojakom v De-troitu, ki so darovali nam rudar-jem v pomoč. Razdelili smo med najpotrebnejše Slovence in Hr-vate. Razdeljeno je bilo med 28 družin. Detroitški Slovenci in Slovenci so s svojimi darovi in apeli pokazali, da se zavedajo našega položaja. Hvala vam vsem iz dna srca!

Pred par dnevi sem prejel le-po vsoto od samih žena, katerim se moramo še posebej zahvaliti, posebno pa nabiralcem. Daro-vali so:

Anton Grum \$5; po \$1: Z. Grum, Josephine Klarich, Matt. Urbančič, George Kolčić, Walter Glavac, John

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena glasilov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Narodna: Zadržanje države (Ivan Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta; Chicago in Ocase \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, in se in-terestno \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s tem:

"PROSVETA"

3557-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

129

Datum v obkropeju n. pr. (Dec. 31-1927) poleg valnega imena in naglavsne pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite jo pravočasno, * se vam ne ustavi list.

POKOJNINA ZA STARE IN OBNEMOGLE DELAVCE JE PROTIKRŠČANSKA!

Tega ni rekel kakšen brezverec, mohamedanec, bu-dist, pogan, protestantovski ali pravoslavni kristjan, ampak izrekel jih je klerikalec predsednik znane klerikalne organizacije sv. Vincencija Pavlanskega v Kanadi, ako so poročila v dnevnikih resnična. Dnevnik so poročali, da je Družba sv. Vincencija Pavlanskega nastopila proti postavi za uvedenje pokojnine za stare in za delo nesposobne delavce. Predsednik te organizacije je dejal, da morajo otroci podpirati onemogle in za delo nesposobne starše, ne pa država. Temu je dodal, da je pokojnina za stare in onemogle protikrščanska.

Če bi te besede izrekel mlad in nezrel francičkan, ki je bil še le vključen v klerikalno armado, da se bojuje za pojačanje in podkrepitev klerikalizma in za vse nasad-njanske cilje in namene, ki so v zvezi s takim bojem, bi ne bilo treba gubiti besed zaradi take izjave, ker mladi in nezreli ljudje marsikaj rečejo o stvareh, ki jih ne razu-mejo. Nekaj drugega je, ako reče kaj takega pred-sednik organizacije, ki šteje tisoče svojim članom in ki v javnosti nastopa v vlogi samaritana.

Otroci naj podpirajo onemogle starše na stara leta! Kaj pa če ti otroci nimajo sami kaj dati v usta, nimajo prostora, kam bi položili zvečer svojo trudno glavo, ni-majo obleke, ki bi jih varovala mraza, sploh nimajo fitti za sebe najnujnejših potrebščin za življenje? Kako naj taki otroci podpirajo svoje starše, ko postanejo stari in za delo nesposobni? Kaj pa oni starši, katerim so otroci pomrli in na stara leta so starši ostali osamljeni in za-puščeni? Kaj pa z onimi starimi ljudmi, ki so ostali sam-ski, se niso nikdar poročili in nimajo otrok? Kam naj gredo ti?

Ta vprašanja pokazujejo, kako neumno je govoril klerikalni agitator in predsednik klerikalnega društva. Njegov govor lahko učinkuje le na one ljudi, ki se dajo voditi tudi s praznimi frazami, ker ne mislijo tako daleč, kot sega njih nos.

Kdo drugi pa naj skrbi za stare in onemogle ljudi kot država? Vsak državljani, ki dela dokler more delati, neizmerne koristi državi. Njegovo delo povzroča, da ima država dohodke, ki prihajajo v njeno blagajno kot davek. Ako delavci ne delajo, ne morejo podjetniki pla-čati davka. Če država ne dobi davka, mora bankrotirati. Delavec prejema za svoje delo mezdno, ki komaj za silo krije življenske stroške. Dobiček od delavčevega dela ima podjetnik. Temu raste premoženje, ker mu ga de-lavci množe s svojim delom. Zato je podjetnikova dolž-nost, da prispeva pri davkih v sklad, iz katerega se pla-čuje pokojnina za stare in onemogle delavce. Nekiščan-ako je prepuščati stare in onemogle delavce, da na stara leta trpe pomanjkanje in trpe zaradi tega, ker niso v svojih mladih letih izkoristili in izmzgavali drugih ljudi, ne pa če država zanje skrbi, jim izplačuje pokojnino in tako skuša saj deloma poravnati krivico, ki jo je storila nad delavskimi starčki v njih mladih letih, ker jih ni šli-tila pred brezmejnimi izkoriščanjem od strani privatnih podjetnikov.

Ta izrek klerikalnega generala pokazuje, kaj kleri-kalci žele starim in onemoglim delavcem. Ampak ta iz-rek tudi pove, da klerikalci povsod ovirajo socialno zakonodajo, kjer jo le morejo preprečiti. Prava cokla so socialnemu napredku. Podporniki, pravzaprav stebri—kapitalističnega sistema blagovne produkcije in distribu-cije so, obenem se pa laskajo revnemu ljudstvu kot do-brotniki. Klerikalizem je bil v preteklosti, je v sedanjo-sti in ostane v bodočnosti najboljši in najtežnji zave-znik kapitalizma. Njegovi nauki so ljudstvu škodljivi in pogubonosni. Zato je dolžnost razredno zavednega de-lavstva, da ljudstvo odpira oči, da spozna škodljivost na-ukov klerikalizma. Le s trajnim podukom je mogoče pre-magati tega ljudskega sovražnika, ki nastopa v raznih oblikah, da ukani ljudstvo.

Vesti iz Jugoslavije

DO JE DENUNCIACIJA S. FRANJO ALEŠA IN TOVARISJE.

Proces Vekoslav Iskre proti Ciril Kočevarju—končan.

(Izvirno.)

Ljubljana, 26. decembra. Danes zvečer se je končala razprava proti članstvu Cirila Kočevarja, ki je v ljubljanskem "Narodnem Dnevniku" leta 1926 očital predsedniku Sveta Študentskega Ljubljanske Univerze, da je organizator in iniciator preganjanja persekucij srednješolskih študentov leta 1924-25. Ta neopredeljena je denunciacija organiziral in zbral namizljane in namizne podatke o študentih, ki so poleg šolskih stvari zanimali tudi za sodobne socialne probleme, jih vložili na policijske liste, delno pa tudi na ravnanje srednjih šol v Ljubljani drugod ter vse naznanili tečajem šefu prosvete v Sloveniji, dr. Pavlu Pestotniku, ki je znan po neupravičenem in namerno neutemeljenem nastopu preganjanju učiteljev, učitelje in profesorjev. To so redno zahtevali interesi samostojne demokratične (fakišne) partije, katere izrazitponent je bil on. Predsednik študentskega sveta g. Vekoslav Iskra je bil v najbolj stikih z Pestotnikom, ter mu zato izdal študente.

Dr. Pestotnik je na podlagi denunciacij Vekoslava Iskre izobrazil okrožnico na srednješolska ravnateljstva v Sloveniji in pozval ravnatelje srednjih šol in učitelje, da zasledijo s kaznjivo, komunizma in avstrijskega separatizma osumljene študente. Okrožnica je bila celo rajdo imen dijakov, so bili označeni za komunistične študente.

Na podlagi teh denunciacij in okrožnic se so leta 1925 spomlad izvršile policijske preiskave pri dijakih. V večja gonja pa je bila namena proti s. Franjo Alešu, se je zdel nevaren delovag. Iskre v nekih stanovskih organizacijah in kjer zavzemal v odboru odlično mesto (prvega podpredsednika), drug Franjo Aleš je bil seveda izključen in izgnan iz vseh srednjih šol v Jugoslaviji, če se mu v bistvu ni mogloesar nekorektnega dokazati. Idučenih je bilo še nekaj društudentov, preganjanjih so bile gimnazijcev, ki so bili doženi protidržavnega rovarstva in komunistične propagande.

Seveda se je vse to godilo v zlozlasne dobe takozvanega režima.

Ciril Kočevar je v nekih svojih člankih to metodo javno očital. In Iskra, ki je bil v Kočevarjevih izpadih ožigosan, je izročil teh denunciacij študentom, ki so jih prisiljeni, da je tožil, več kot enoletnem preiskovanem postopanju je ljubljanski sodišče zaslišalo nad štiričet priči, med njimi dr. Pestotnika, šefa prosvete v Sloveniji za dobe PPrežim, vse ravnatelje srednjih šol v Ljubljani, Brezgarja in dr. Bajiča. Zastopali so bili tudi preganjanji denuncirani Aleš.

Cirila Kočevarja je zastopal Vladimir Ravnihar, zasebnik obtožitelja Iskra pa dr. Bajič. Sodišče je vse dokazni material, ki ga je predložil toženi Kočevar, preštudiralo prišlo do zaključka, zlasti ker Iskreve priče dr. Pestotnik, Brezgar in dr. Bajič v svoj izpovedbah potrdile, da je denunciacijah imel "preste" tudi Iskra. Priče so si nekoliko razbremenile Iskra, so krivdo preganjanja srednješolskih študentov izvalile tujine.

Kljub temu pa je prišlo sodni na podlagi izpovedbe številnih priči do zaključka, da je obtoženi Kočevar bil opravičen zaradi inkriminirane članke proti Iskre glede denunciacij, ker mu je dokaznice potrdile.

Na podlagi tega je sodišče Kočevarja oprostito.

Plan iz Ljubljane

(Izvirno.)

Na sv. Stefana dan se je prav razposajeno razpoložen prisemjal v moje stanovanje moj morostarski prijatelj.

"Kaj ti je, da si tako vesel in tako dobre volje?" sem ga vprašal.

"Kaj bi ne bil, dragi Jože, dobil sem iz Amerike en list; to ti povem, smešen list — bolj smešen kot 'Brenčelj' in 'Osa' ali pa 'Brivec'. Škoda le, da podobni. In najbolj fajn je, da jih brije v njem najin prijatelj fajmošter..."

"Koga brije? Kaj brije? Kakšen časopis? Kateri najin fajmošter?"

"Le čakaj, da ti povem. Tam v Ameriki so fajmoštri pravi španvogelini. In en tak španvogel, ki ni vedel drugega preganjanja dolga čas, je začel izdajati po enkrat na mesec en kolofotarski list, ki mu je dal še prav fajn ime."

"Povej no, kdo, kaj?" sem ga prekinil. "Kakšen kolofotar?" Moj prijatelj pa se je še bolj zasmejal in namesto odgovora mi je pomlil mal listič, ki je res zunanje podoben svojočasnemu tržaškemu 'Brivcu'. Vendar sem prijatelja bolj začuden pogledal, češ: kaj pa je na tem tako smejnega?"

In moj prijatelj se je še bolj zasmejal. Gledal sem ga vprašujoče in — ko se le ni nehal smejati, sem začel pregledovati ta listič. In okoli mi je padlo na pesem: "Prevzetnega čaka tale pesem..."

Moj prijatelj se je kar kihal smeha, ko je videl, da to pesem berem. Na moj začuden pogled pa mi začne pripovedati:

"Veš kdo to klanja? Tisti fajmošter Černe, o katerem sva zadnjič na Gorenjskem poslušala tiste zgodbe. Saj veš, najin stari znanec. Kadar se na te zgodbe spomnim, ga vidim pred seboj in se smejem. Ko sem pa dobil to-le pesem v roke in bral:

"V Ljubljano sem stopil korajzen, vesel — sem žabjak zagledal, se jokati začel —"

pa je kar bruhnilo iz mene. In smejem se in smejem... Veš, Černe sedaj tam gori v Ameriki, v Sheboyganu, je res bil svoj čas vesel, ko je pa "tisto" zagledal, se je pa "jokati" začel. Haha, hihi, hoho..."

In moj prijatelj se je smejal in smejal. Seveda sem se mu pridružil še jaz, kajti ne samo "libelli", ampak tudi James Černe ima svoj "fata".

Pogledal sem pa še bolj namočeno ta listič — in razumel sem se bolj svojega morostarskega prijatelja, da se ga smeh kar drži, če se le spomni, da naš stari Černe, ki je znal "gladi" steze — igra sedaj rolo očlašvalca in moralista med ameriškimi Slovenci. Tudi jaz sem bruhnil v smeh in se smejal in smejal, in še se smejem, kadar se spomnim... Haha — hihi — hoho!...

Černe, pa "Gladijator"... In na misel mi je prišla tista:

"Sem v Šiško vas hodil, sem gladi steze in tor je zaprla in pljunila v me..."

Fajn amo jo peli takrat, kaj ne, stari naš "gad". Haha, hihi, hoho... sva se smejala moj morostarski prijatelj in Vaš Jože z morosta,

ki pa želi Gladi—toru vse najboljše v predpustu, ko bo njegov "humor" praznoval svoj god.

Uradnik obojen radi volilnih sleparij.

Chicago. — Okrajni sodnik Edmund K. Jarecki je v četrtek obsojil na eno leto zapora uradnika George Guzzarda, ki je bil obtožen volilnih sleparij v 42 wardu l. 1923. Guzzard se je skrivaj po raznih krajih več mesecev, ko se je zvedelo za sleparije. Pred par dnevi je pa bil aretiriran radi poskušnega ropu in odveden v zapor.

Zriva avtomobilov.

Chicago. — V četrtek so avtomobili v Chicagu ubili štiri osebe. Številno avtomobilskih žrtv od novega leta je naraslo na 48.

ZDRAVSTVO

Poljudna beseda o higijeni in skrbi za zdravje.

GINNASTIKA.

Ko spereš zobe, podgrni s ščetko tudi po jeziku in pogreaj z ustno vodo, da razkužiš grlo eventuelnih bacilov kake angine ali kaj slabejšega.

Uživanje hrane naj bo kolikor mogoče zmerno. Tudi tukaj naj vlada lep red. Če si sportaš, drži se svoje dijetne, sicer pa pazi, da boš jedel svoji konstituciji in delu primerno hrano. Kar zaužiješ, dobro pomešaj s slino in dobro preveči, da bo želodec lažje prebavljal. Pazi, da bo hrana vedno čista in sveža, da si s čem ne pokvariš želodca.

Pri kopanju na prostem ne postajaj z mokrimi kopalkami na vetru. Če le moreš jih snemi, ko prideš iz vode, kjer je pa prilika dana, se pa kopaj čisto gol. Užitek, ki ga imaš pri kopanju, se v tem slučaju znatno poveča. Če se kopalko suše na tebi, obstaja nevarnost, da si prehladiš notranje organe. Nastane neprijeten črevesni katar, ki se razširi čisto tudi na želodec in je zelo nevaren.

Gimnastična mišičja.

Preveč bi izgubil besede, če bi hotel razložiti v tem pogledu anatomijo človeka. Naše telo ima ogromno število mišic, ki se družijo v pomembne sisteme, da skupno premikajo ta ali oni del telesa. Vsekakor ve, kakšen pomen ima telovadba, kakšne neprecenljive važnosti je krepitev in lepo razvito telo.

Cestokrat premišljuje kdo, kako bi si nabavil kake ročke, kak ekspanzor ali celo kako drugo telovadno orodje pri današnji draginji.

Pomni, da so metode, ki preplavljajo orodje v syrho izobraževanja mišic, zastarele. Orodna telovadba ni prirodna in za mlado, dorajajočo telo škodljiva!

Nedorasli ljudje se morajo posluževati izključno le prošnjih, ritmičnih vaj in nikdar ne težnih. Vsaka vaja mora v kratkem časovnem presledku obremeniti mišice od minoma do maksima in zopet razbremeniti do minoma. V trenutku naj se to izraža!

Počasne, težne vaje so le za krepitev, že dorajajoča telesa. Ta princip naj velja: ko so mišice kvalitativno zadosti razvite, šele tedaj jih pomnoži, skrbi za njih kvantum. Paziti pa moramo pri tem, da si njih kakovosti ne pokvarimo, prožne, ritmične vaje nam razvijajo mišice kakovostno, težne nam jih pa pomnožujejo, večajo.

Kar se tiče otroške gimnastike mišičja, velja pravilo: pustiti otroka, da raje in akače po prosti volji, kajti človek je v svoji mladosti še toliko originalen in prirodni, da se bo gibal po čistih prirodnih principih po svojem instinktu.

Gimnastični zjutraj in po možnosti tudi zvečer. Če ne na prostem, vsaj v zelo zravnem prostoru! In to: telovadi če le mogoče popolnoma gol! Če ne, pa vsaj kolikor moč malo oblečen. Zračna kopel med večernim je neprecenljive važnosti, kajti koža veka baš tedaj največ kisika!

Prve dni vas bodo mišice nekoliko bolele. Naj vas nikar ne moti, ker to je edino znamenje, da ste pravilno vežbali. Vsa vajo izvedite tolikokrat, kolikor odgovarja vaši konstituciji. In nikdar nobene favorizirati, da bi vežbal največ ono vajo, ki mi najbolj ugaja. Telo se v tem slučaju razvije neenakomerno in to je grdo!

Avtomasaža.

V svrhu negovanja mišic naj se uporablja avtomasaža. Treba je namreč razlikovati negovanje od krepitev.

Prvo temeljno pravilo vsake masaže je: Masiraj vedno tako, da potezaš proti srcu! Kakšen pomen pa ima masaža vobče?

Če telo opravlja delo, se tvori toplota. Med vlakni mišije se vrši namreč nekako zgorevanje hranilnih snovi, kuriv in to povzroča toploto. Zgorilni produkti vsakega zgorevanja pa so: Toplotna energija in pepel.

Energija se porabi za delo, pepel pa ostane v mišicah in povzroča bolečino. Sele kri ta pepel odplavi in ga nadomesti s svežim kurivom.

Masaža pospešuje to funkcijo krvi. Torej jo bomo uporabljali predvsem tedaj, kadar nas bodo bolele mišice. Priporočljivo pa je, masirati se dnevno, da imajo mišice vedno dosti hrane na razpolago in v rezervi.

Drugo temeljno pravilo masaže pa je: Mišice morajo biti pri masiranju popolnoma razmečane! To enostavno dosežemo, da sedemo na horizontalno podlago.

Važno je tudi, da kožo namažemo bogato z oljem; prav lepo služi v te svrhe "Niggerol". Ker je koža pušta, se lahko primeri, da se pri trenju vname. Posebno neprijetna je masaža puste kože ljudi, ki imajo zelo poraslo telo.

V slučaju, da je mišica preveč utrujena (pretrenirana), pa čisto tudi masaža ne odpravi bolečin. Tu bi priporočal nekaj vročih obkladkov na bolečo mišico.

Če si človek sestavi iz navedenega nepretrgan dnevni red, katerega se točno in konsekvntno drži, ima jako lepe uspehe in je s seboj zadovoljen.

Edino lepo negovanje in krepko telo lahko bruhljivo odporuje vsem fizičnim in psihičnim naporom ter z se samozavestnim pogledom arečnemu in vselemu življenju nasproti!

— "Zdravje."

(Konec)

NOVA POTA ZA ZDRAVLJEVANJE BOLEZNI.

Heidelbergski profesor dr. Sachs je imel pred kratkim predavanje, na katerem je poročal o novih, zlasti pa o svojih odkritjih glede nastajanja in zadrževanja bolezni.

Med glavne vzroke vsaj tako zvanih kužnih bolezni štejejo razne mikrookopične organizme (mikrobe in bacile), ki zastrupljajo človeško telo. Dr. Sachs pa pripominja, da je pri teh boleznih poleg mikroorganizmov potrebna neka sprejemljivost zanje v telesu samem. Ta sprejemljivost je zopet odvisna od večje in manjše množine ali od popolnega pomanjkanja nekih le slabo raziskanih snovi v krvi, ki delovanje bolezenskih mikroorganizmov sproti ovirajo in omrtvičijo. Tako je mogoče, da so ljudje za kakšne kužne bolezni sprejemljivi, za druge pa ne. To nesprejemljivost imenujejo imunost in se pojavlja običajno tudi po srečno prebiti bolezni. Zanimivo je dejstvo, da je imunost podedljiva, oziroma s krvjo prenosljiva na drugega človeka, kar je pri današnjih čim dalje pogostejših transfuzijah (prenosih) krvi silno važno dejstvo.

Dr. Sachs je govoril tudi o tako zvanih idiozinkracijah (preobutljivostih), ki je vzrok mnogim bolezenskim stanjem in ki se kaže n. pr. v tem, da čutilo neki ljudje globok gnus do zauživanja mnogih jedi in pljasc ali da se pojavijo po takšnem zaužitju različne bolezni, n. pr. izpuščaji na koži, naduha, migrene itd. Idiozinkracija je še prav malo raziskana pojav, to pa predvsem zaradi tega, ker so do sedaj skoraj vsi eksperimenti, ki so jih za proučevanje tega pojava izvajali na živalih, odpovedali. Dr. Sachs se je posrečilo, da je dosegel pri živalih iste znake preobutljivosti kakor pri ljudeh, če je snovi, ki povzroča pri teh boleznih, dalj del časa vplivati na živalsko kri. In tudi to je dognal, da se je mogoče proti idiozinkraciji prav tako zavarovati (imunizirati) kakor proti kužnim boleznim, kar ustvarja čisto nove možnosti za zdravljenje najrazličnejšega telesnega zla.

Bogata žila platine v Afriki.

Free-town, Sierra Leone, 20. jan. —Tukaj so odkrili ležišče platine v obsegu 40 kvadratnih milj, ki je neprecenljive vrednosti. Platina se danes prodaja po \$70 unca.

Slovenska Narodna	Podporno Jednoba
Ustanovljena 9. aprila 1904	Izbor: 17. junij 1907 v dravski hiši

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE. CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Cinkar; podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 103, Johnston, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrene Gradšek; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Joke Zavertnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Korn, 5223 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODESEK:

Frank Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Aleš, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODESEK:

John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trélek, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Shragal, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Sular, Box 104, Gross, Kan.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Lovrene Gradšek, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZMODNO OKROŽJE: Joseph Zerk, R. F. D. 2, Box 114, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 76th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R. F. D. No. 88, Pittsburg, Kan.; Jugošpadi: Frank Klun, Box 938, Chisholm, Minn.; za sev. zap.: John Golob, Box 144, Mock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Frank Zajec, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvedek, 6499 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hranč, 555 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Združitveni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 2305 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olt, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Goshel, 2946 So. Broadway, Denver, Colo.

POZORI!—Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADNE BOLNIŠKE PODPORNE SE NASLOVI: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADNE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zajcu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornji.

* Val pristavi na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslov: John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vse dopise in drugi spili, namena, obznanila, naročila in spili v ob, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA," 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Jere, W. Va.

P. J., je on prejel vsaga skupaj \$329.82 v malih avtoht kot za podporo stavkujočih članov. Vse je pobasal v svoj šep in kakor se sedaj vidi iz knjig, je napravil se posebej \$226.00 dolga na nasamantu, to je za mesec november in za del meseca decembra 1927 in še posebej \$800.00 ali mogoče več za katero avto se še danes ne ve natančno. Torej če se sestaje vsa denar pri društvu, oziroma pri S. N. P. J. okrog \$795.00 in mene na \$800.00 kar je vanga skupaj pobasal prinaša \$1095.00. Ko je pa enkrat stitil, da so pričeli nekateri člani sumiti o njegovi izvršni radikalni poštenosti, jo je na hitro nesano kam potikal. Toliko za enkrat o tem postojna koviču. (Opomba upravnštva: kakor se čuje sedaj od rojakov in članov, ki so tedaj še živeli tam in so sedaj v Chicagu, Ill., se je ta titek precej brigal za "Komunizem" in njemu so bili glavni odborniki S. N. P. J. izdajice, socialpatrotije, nič vredni ljudje, ter je precej razkrival naše S. N. P. Jednote pole.)

Rojaki, Slovenci, oziroma Jugoslovani širom Združenih držav in v Kanadi, bodite precej pozorni in varujte se tega tika. Istotako apeliramo na rojake v stari domovini ako je prišel tja, da ga razkrinkajo, da ne bo se katerega tako grdo oslepili kakor mene. Gori je njegova slika in se ga kaj lahko spozna, je suhe postavbe, tančnega obraza, ima dolg spilet nos in ušesa drži pokonci kot zaje. Delo mu prav poteno smrdi. Doma je iz Grzeče vasi št. 20, pošta Laskovec na Dolenjskem. V Združenih državah je prišel leta 1922 in sicer pod drugim imenom, ter je v amulu zakona izpostavljen deportaciji. Še enkrat apeliramo na vse rojake, posebno na člane S. N. P. J., da pazijo nanj in ako ga kdo zasliši, izročite ga roki pravice. Kakorano delo je vršil, tako naj bo njegovo plačilo. Pozdrav vsem rojakom in rojakinjam širom Amerike, oškodovanca:—Frances Takovich, Box 33, Jere, W. Va.—(Adv.)

Morlica obojena v domrtino ječo.

Dubuque, Ia., 20. jan. — 19-letni Leonard Cota iz Altona, Wis., in njegov tovarš, 18-letni Howard Kramer, Malta, Mont., sta bila v četrtek obojena v tukajšnjem distriktnem sodišču v domrtino ječo, ker sta pred par meseci umorila Elizabeth McKitrick, bogsto samotarko iz Zwingia, Ia.

Mihael Zoltenko:

PAOJENTKA

Pelagija je prispela v vaško bolnico, do katere je bilo 30 kilometrov. Z doma se je odpravila zgodaj jutraj in opoldne se je ustavila pred belo, enonadstropno hišo.

— Ali kirurg danes sprejema? — je vprašala na stopnicah sedečega mušika.

— Kakšen kirurg? — je vprašal mušik začuden. — Kaj si bolna? Mar te trebuh boli?

— Bolna, — je odgovorila Pelagija.

— Tudi jaz sem bolan, duša draga, — je dejal mušik. — Objedel sem se pšenene kaše. Zapisan sem na sedmem mestu. Pelagija je privezala konja k plotu in stopila v bolnico.

Bolnike je sprejemal ranocelnik Ivan Kuzmič. To je bil prilikav starček, toda sila znamenit. Daleč naokrog so ga poznali in hvalili. Brez pravega povoda so ga nazivali "kirurg".

Pelagija je stopila v sobo, nizko se je priklonila in sedla na rob stola.

— Bolna? — je vprašal Ivan Kuzmič.

— Bolna, — je odgovorila Pelagija. — Bolna skoz in skoz. Vaška kočnica se trese v meni in me boli. Srce mi kar živo gni.

— Kako je nastala bolezen?

Od kdaj te boli? — je vprašal ranocelnik malomarno.

— Od jeseni, Ivan Kuzmič, že od jeseni. Kakor veste, je prišel moj mož Dmitrij Naumič iz mesta in od takrat me vse boli. Stojim na pr. za mizo in gnetem cmoke v moki, ki jih ima Dmitrij Naumič tako rad. Pa si mislim: kje neki je zdaj? Takrat je bil v mestu kot sovjetski deputat.

— Oprosti, draga botra, malo predaleč si zašla. Kaj te boli?

— Saj ti pravim: Stojim tako za mizo in gnetem cmoke. Naenkrat ti plane tetka Agafja ko furija skozi vrata in maha s rokami: "Pojd hitro, Pelagija, škoda, kriči name. Tvoj mož se je nenadoma vrnil iz mesta, z malho in palico hodi po cesti. Srce me je zabolelo, noge so se mi šibile. Stojim vsa iz sebe in kar naprej gnetem cmoke. Slednjič pustim vse in hitim ven. Zunaj pa sije solnce in zrak je tako čist. Pred hlevom stoji naše tele in odganja z repom nadležne muhe. Ozrem se na telčka in solze mi priteko iz oči. To bo vesel telčka, moj Dmitrij Naumič, si mislim..."

— Zdej mi je pa že dovolj! — zakriči ranocelnik arditno. — Govori stvarno!

— Saj ti pravim, striček Ivane Kuzmiču! Nikar se ne jezi name. Pripovedujem, kakor je bilo. Skočim torej pred vrata in pogledam na levo — tam ni

nič. Samo koza se pase pred cerkvijo in petelin brska po travi. Pa mi pride na misel pogledati na desno in res: po cesti prihaja Dmitrij Naumič! Srce mi je začelo poskakovati in kar v glavi se mi je zvrtele. Oj, si mislim, presveta mati Bogorodica! Koraka tako dostojanstveno, počasi, brada se mu na vetru trese, po mestno je oblečen in nizke čevlje ima na nogah. Pomisli no! Kar srce se mi je skrčilo, ko sem zagledala te čevlje. Oj, si mislim, kam menaj, airoti, do njega, taki nezložbrani, zdaj, ko je sovjetski deputat in morda celo prvi med mestnimi ljudmi! Vsa zmešana sem obstala za plotom in noge so mi odpovedale. Tako ti stojim, on pa, Dmitrij Naumič kot sovjetski deputat, se mi počasi približa in me pozdravi:

— Bog daj, Pelagija Maksimovna, — mi pravi. — Koliko let in koliko zim se že nisva videla...

Jaz pa, šleva, bi morala vzeti vsaj to malho. Ne, nisem je vzela. Stojim ti in zlijam na njegove čevlje in kar gani se ne morem. Ta ti govori zdaj menda z mestnimi sovjetskimi gosposdicami, si mislim, čisto se me je odvalil, moj mušik. Saj nosi celo nizke čevlje. Toda Dmitrij Naumič me že nahruli s svojim basom:

— Ah, Pelagija, ti si mi res prava butara! Taka neotana-

ka, o čem pa naj govorim zdaj s teboj? Veš, jaz sem izobražen mož in sovjetski deputat, znam ti na pamet vsa štiri pravila aritmetike. Se celo v vlogah se spoznam. Ti pa, vidis, kakšna si! Saj menda nisi svoji imena ne znaš napisati na papir. Veš kaj, drugi na mojem mestu bi te za tvojo omejenost in nezobrazovalnost kar spodil.

Jaz pa stojim za plotom in ne morem spraviti iz sebe nobene besedice. Slednjič napnem vse sile in pravim:

— No, to se razume, Dmitrij Naumič, nikdar se ne ozirajte name, saj vem, da nisem za vas.

Toda v tem že prime za ročico in pravi:

— Beži no, šleva, saj sem se same šali, Pelagija Maksimovna. Pustiva to! Kar tako šali sem se. Kaj pa misliš?

Znova me je srce zabolelo, kar sapa mi aspirio in komaj sem spregovorila:

— Dušica, Dmitrij Naumič, saj se tudi jaz naučim tistih štirih pravil in morda celo vlogov. Potrudim se, da bom zna la napisati tudi svoje ime na papir. Ne bom vam delala sramote, izobraženemu...

Ranocelnik Ivan Kuzmič je vstal in začel hoditi po nobi.

— Nu tako, — je dejal, — zdaj je pa že dovolj. Zaklepetala si se. Čemu stokaš? Kaj ti je?

— Jaz da stokam, praviš? Saj ni res, Ivane Kuzmiču. Kar odleglo mi je, ko sem ti vse to povedala. Zastran zdravja se pa res ne morem pritoževati. Saj se je moj Dmitrij Naumič samo šalil. Samo malo pošalil se je.

— Nu, tako, to se razume, da je bila samo šala. Morda hočeš praške?

— Ni, hvala, Ivan Kuzmič, hvala ti za svet, pravi Pelagija. — Čas je že, da grem. Samo tiste vlomke bi rada, Ivan Kuzmič. Kje neki bi jih dobila, kaj praviš? Kaj ko bi se oglasila pri učitelju?

— Pri učitelju, seveda, kar k učitelju pojdi, vidiš ranocelnik. — To rima z medicino nič upraviči.

In Pelagija je pustila na mizi vrečo pšenice, nizko se je priklonila kirurgu in vaa srečna je odšla iz sobe na cesto.

SREČNICE

Praktičen pijanček.

Sodnik: Obsojeni ste radi pijančevanja na 50 Din globe. Prihodnjič jih boste plačali 100.

Pijanček: Gospod sodnik, kaj če bi vzel predjem?

Ni razumela.

Z vlakom se je peljala starejša dama s svojim možem. Nagnila se je skozi okno in naenkrat je opazila v oknu sosednega vagona kocasto paajo glavo. Potem je stopila na drugo stran vagona, da bi videla pokrajino s druge strani. In glej! Iz okna sosednega vagona je molel lepo zaviti paaji rep. Dama se je obrnila k svojememu možu rekoč:

— Poglej, Robert, kdo bi mislil, da je pes tako dolg.

Praktičen oče.

Zena: Dragi moiček, povedati ti moram veselo novico, da naš malček se hodi.

Mož: To me zelo veseli. Naj mi gre po piyo.

Gost: "Kako, štirinajst dolarjev? Jaz sem našel le trinajst!" Natak: "Oprostite, gospod, mislil sem, da ste praznovrni!"

SEST DNI PREKO OCEANA

Najhitrejša in najbolj udobna pot za potovanje na evropske destinacije: PARIS 3. feb. - 24. feb.

(Ob pobočju.) Najhitrejša pot po letalstvu. Vselej je prostori kabini s vsemi modernimi udobnostmi. Pijeta in slava francoske kuhinje. Izredno nizke cene. Zajemite si prostor na vsakej tovrstni letalnici.

Ile de France 16. marca. (Ob pobočju.) Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE

112 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

NA PRODAJ FARME V GORNJEM WISCONSINU

Kupite si farmarsko zemljišče v gornjem Wisconsinu še to leto! Tu je izvrstno dobro zemljišče za deteljo in nudi vam dobro kmetijo za mlekarstvo, tukaj dobro obrodi ovsa, rž, seno, krompir in drugi takšni domači pridelki. Posebno detelja uspeva tukaj, kamorkoli jo posejete celo v divjini. Tukaj imamo dovolj solca in dosti dežja, je veliko jezer in potokov, tu je izvrsten ribolov in mnogo divjadi. Dobre ceste, ljudske in višje šole. Tu imamo svoj prostor kjer se prodaja smetana (Creamery) in gre na enega največjih trgov za pridelke, ki je le par ur oddaljen. Cena ti rodovitni zemlji je od \$12.00 do \$30.00 en akre. Zemlja v zerskih opredeljih je nekoliko dražja. Pri nakupu plačate le nekaj malega takoj, ostalo lahko plačujete skozi deset let. Tukaj je naseljenih nad 600 družin, med temi je tudi 25 Slovencev, ki imamo tukaj tudi društvo št. 499 S. N. P. J. Mi vam pokažemo kako se prične delom in vam damo vsa potrebna pojasnila. Pišite po našo knjižico "Happy Homes and Farms That Pay." in vam pokaže slike in vam pove vse potrebno. Pišite v slovenskem ali angleškem jeziku na naslov: John Geesche, Box 104, Draper, Wis., ali pa na: Edward Hines Farm Land Co., 100 Monroe St., Chicago, Ill.

— (Adv.)

Narpište Mladinski list, najboljši mesečnik za slovenske mladine!

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

"Napaka."

V nekem angleškem listu čitamo novoletni dialog:

Ravnatelj: "Gospod Smith, z današnjim dnevom vam povišujem plačo za pet funtov. Bili ste vestni v službi in moram vam priznati, da sem bil letos z vami zadovoljen. Upam, da niste

v minulih dvanajstih mesecih nikdar pogrešili!"

Učitelj: "Pač, gospod, eno napako sem zagrešil!"

Ravnatelj: "Katero?"

Učitelj: "Živel sem v vaši hiši, da dobim deset funtov plače in ne samo pet."

IZVRSTNA PRILIKA Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENC, vredno \$8.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$8.00.

Ali pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZIJE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$8.00.

To velja za člane S. N. P. J. za vse stare in nove naročnike. Ne člane plačajo \$9.20.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupno vrednost za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZIJE, ali pa ZAJEDALCE in HREBENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$4.00. Ne člane pošljete \$4.60. Ali pa za \$5.00 pošljete list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Nečlane \$5.60.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsak mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upraviteljsko na naslov:

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Rado Murak: NIČ OROFA BLAGAJA

(Dalje.)

"Imeniten ipavec," je dejal vitez Ahac in mu ponudil čutaro. "Is gostilnice pri Veselem medvedu tamle dol!"

Straniku se je ojasnil obraz. Pil je, se globoko oddahnil in rekel: "Ne vem, čemu se klatim jaz, miroljuben medičar, tukaj gori ponoči in sarana, ko je megla! Kaj naj pa vidim, če je megla? Pa naj zapali okoli Vrhovke in na Krimu devetindevetdeset grmad — kako naj jih vidim, če je pa megla, megla, taka megla!"

"Peklenaka megla res!" je pritrdil vitez. "Hudičeva, Carovnice in pa njih črni ljubčki varijo v svojem kotlu nevihte in kuhajo točo. Mi smo pa v nevarnosti, ljubi moj gospod!"

Okrepčal se je tudi vitez Ahac. "Vaak dan pričakujemo Turka, ki bi rad prelival našo nedolžno kri, tolovaj. Toda, če pride ponoči ali jutraj, ga ne bomo videli prej, pravim, nego ga bomo imeli čisto pred nosom, pred Pisanimi vrati ali pa v šentklačnem predmestju."

"Saj tudi streljajo pri grmadah."

"Streljajo. Prav. Kurijo in streljajo na holmih in hribih od kranjske meje dol noter do koroške. Toda — kaj pa, če preslišimo strel? In če ga ališim, ali morem vohati, kje je počilo, ali pri Sveti Magdaleni ali na Ahacjevi gori ali na Ljubljanskem vrhu? Pa naša služba taka!"

"Paša, paša."

"In vrhutega jih dobim najmanj dvanajst gorkih, če se zmotim in zasim ali pa če sprožim top po nepotrebnem."

"Obžalujem vas, prijatelj! Hm, hm: megla — dolčas — pólje pa že dvanajst gorkot! Hm. Sicer pa — tale Grad stoji jako ugodno, na križišču treh cest."

"Pa je vae prealabo zavarovan! Vidite, gospod, od tukaj do grajske trdnjave bi moral biti na robu ravnice vrhu hriba močan zid in proti izhodu globok jarek. Kaj pa, če prihrume Turki okoli Gradu mimo vasi, mimo Poljan sem gori?"

"To bi bilo za nas narobe," je kimal vitez Ahac.

"No, tamle je par topov. Se lani smo dobili dvesto centov bakra in deset centov kositarja, da so vili nove "kaše". Njih se Turek neznansko boji; kadar ališiš pok, kar sede na svoje široke hlače, če ni ravno na konju!"

"Pa je vendar čudno: Turki so že od meseca marca na Kranjskem, pa le živa duša ne ve prav, kod se potikajo. V nedeljo pred Marjinim oznanjenjem so sežgali cerkev v Cerklju."

"Merda jih je gnil vrag skozi Hrušico in Ipavo na Laško, na Furlansko ali pa v Istro. Tukaj plenijo le male čete... Vaak čas pribeti nekaj kmetov..."

Prišel je stražnikov tovariš in jela sta kartati. Vitez Ahac se je poslovil in odšel. Ob vsakem koraku je pokal njega luskinasti oklep, ko je stopal debeli mok proti grmadi.

Vrhu grajskega hriba so bili nagrmadili več jako velikih kupov drv in jih polili s smoljo. Zraven je stalo par močnih nabitih možnarjev, dalje gori pa nekaj dolgocevnih "kaš": poleg njih so ležale kamenite in železne krogle.

Na severozahodnem robu Gradu so popravljali grajski vojaki okope od kamena, prsti in hlodov ter postavljali velike vreče, napolnjene s peskom. Kmetje iz okolice so donali kamenje iz mestnega kamnoloma na severozahodni strani Gradu. Oblečeni so bili v trde

dolge suknje, opasane z debelim motvozom; na glavi so nosili polhovke. Pomagati sta morala tudi dva ujeta Turka, ki sta vlačila na nogah težke verige.

Na mali ravnini pred grajskim poslopjem je videl vitez Ahac kmečke družine, ki so bile pribežale pred Turki v varno mesto. Nekateri so razpeli platnene rjuhe med vejami, ki jim je bila prizanesla sekira; drugi so bivali kar pod milim nebom. Malo je bilo med njimi moč in mladeničev, zakaj krepkeje roke so morale pomagati vse spodaj ob utrjevanju mestnega oziroma. Otroci so paali konje, oale, goved in drobnice. Borno oblečeni starci in bolniki so ležali na slam; odvali so jih preprosti plašči, suknjeni kosi z luknjo za glavo. Dekleta in žene so molale kose in krave ter kurile pod košli. Vitez Ahacu se je zdelo, da gleda ciganski tabor.

Ob poti je sedela objokana stara ženica, in ne da bi jo bil ogovoril, mu je jela tožiti:

"Oh, šlahtni gospod, kaj bo, kaj bo! Kar vidite tukaj družin, vaaka šaluje po sorodniku, ki je ali ubit ali pa v železnih verigah na Turakem. Lani so planili strašni Turki v našo ubogo vas, potegnili izpred oltarja maščnika in ga sežgali živega. Na drobne kose so posekali vse stare ljudi in vse otroke in vse bolne žene, akortkoma vsakega, ki ni mogel začasa pobegniti ali se skriti. Oplenili so nam hiše, jih zapalili in razrušili. Gospoda se skrivate v svojih močnih gradovih, kmeta pa prepustate strašni smrti. In kadar ni Turka, nas pa vi odirate pri desetini, pri tlaki in povsod!"

"Mati, jaz že ne!"

"Ne zamerite mi, šlahtni gospod! Prosim vas, povejte vsaj drugim, kako strašno nam je hudo! Čisto smo že upani zavoljo večnih napadov. Davke plačujemo zaradi Turkov in vi nam vendar ne odpodite neusmiljenih tolovajev. Kmalu ne bomo mogli več plačevati urbarski davek. Ali se ne čudite, da se nismo že pridružili Turkom ali se prešlili na Laško ali na Ogrsko ali kamorkoli?"

Viteza Ahaca so pekle te besede. Smilila se mu je uboga starica, smilila so se mu kmečki ubežniki, zlasti sestrjani otroci pa bolniki.

"Ali kaj bi?" je dejal in skomignil z ramami. "Je že taka na svetu. Potrpajte, mati! Bo že bolje!"

Segel je v torbico in dal ženici nekaj reparjev. Od grajske trdnjave je silil vračanje žag in ropotanje kladiv. Italijanski in domači rokodelci so popravljali leseni obaidni hodnik, pribijali kovinske ploče na nadzide in zadrževali luknje v starem zidovju, zgrajenem in utrjenem že po frankovskih mejnih grofih in koroških vojvodah.

Pod južnim stolpom se je ob poveljih hripavega voditelja vadilo nekaj arkbisirjev z nerodnimi težkimi puškami. Nabijali so arkbise z osemlojimi krogli, previdno in preudarno zasajali dvosobne vilice v tla, naaljanjali ogromno cev na to podlago, merili na kupe lesa, na topove in možnarje, ogledovali prašnico zgoraj in zapalnice spodaj v petelinu, postavljali ozko kopito na zemljo, kresali z jeklom iskre iz kresalnika in jih lovili na zapalnice.

"Škoda časa!" si je mislil vitez Ahac. "Puška tehta gotovo svojih šestdeset funtov in krogla bi predrla najdebelejšega konja, ako bi bil blizu in dobro privezan. Ali preden možak sproži, kje bi bil že Turek na svoji nagli šivalci! O sancta simplicitas!"

Počasi je mahal po precej strmi poti med plotovi in vrtovi z Gradu. Preden je prišel v Svetega Florijana ulico, je moral mimo velikih kupov kamena in mimo mestne shrambe za seno. Prostor je bil malone ves zastavljen s polnimi vozovi in tovrstno živino seljakov.

(Dalje po naslednji strani.)